

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

REMISSYTTRANDE

2021-02-03

Ert datum 2020-12-22

Ert dnr 4447-2020

Havs- och vattenmyndigheten

Box 11 930

404 39 Göteborg

Förslag till nya föreskrifter om att sätta ut eller flytta fisk i naturen

Sveriges Fiskevattenägareförbund har tagit del av förslaget till nya föreskrifter om att sätta ut eller flytta fisk i naturen med tillhörande konsekvensutredning. Vi lämnar följande kommentarer och synpunkter.

Sammanfattning

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att det behöver läggas till en särskild definition för anlagda vatten som inte är trädgårdsdamm. Alternativet är att det genom ett tillägg i definitionen av "naturligt fisktomma vatten" klargörs att anlagda vatten inte omfattas. Det behöver tydliggöras att sådana anlagda (konstgjorda) vatten inte faller inom definitionen för naturligt fisktomma vatten. Det måste alltså vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta och fisk i anlagda dammar. Dessutom tycker vi att det ska vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta även i ett "äkta" naturligt fisktomt vatten.

Sveriges Fiskevattenägareförbund förutsätter att definitionen av begreppet *stödja förekomster* även inkluderar utsättning av fisk för Put & Take ändamål. Vi har svårt att se att utsättningar av exempelvis regnbåge för sportfiske kan höra hemma under någon av de andra utsättningsdefinitionerna.

Sveriges Fiskevattenägareförbund vill fästa uppmärksamhet på att § 6, med bestämmelser om ålutsättningar, utgör ett stort problem i de vattendrag där ålyngeluppsamling och transport har ersatt ålyngelledare för uppvandring av egen kraft. Vi anser att de båda uppvandringsmetoderna ska likställas och att ett dispenskäl för upptransport av centralt uppsamlade ålyngel i vattendragen ska tydliggöras och ges legitimitet i föreskrifterna.

Sveriges Fiskevattenägareförbund efterfrågar flexibilitet och föreslår att bestämmelsen om provtagning *samma kalenderår* i § 9 ändras till "under de senaste tolv månaderna" det vill säga att provtagningresultatet ska gälla från provtagningstillfället och ett år framåt. Konsekvensen blir annars att alla anläggningar som levererar utsättningsfisk skulle behöva provtas tidigt i januari för att kunna leverera fisk vilket det sannolikt inte finns veterinärkapacitet för.

Sveriges Fiskevattenägareförbund inser att artikel 194 är en EU-bestämmelse och att det givetvis är bra med djurhälsointyg. Men förbundet anser det helt orimligt att beställaren av

fisk, som innehar giltigt utsättningstillstånd från länsstyrelsen, och utifrån detta träffat ett beställningsavtal med leverantören, ska utföra en ”myndighetskontroll” då fiskleveransen tas emot. Vi önskar ett klargörande besked från Havs- och vattenmyndigheten om hur artikel 194 ska tillämpas i praktiken i samband med fiskutsättningar i naturvatten.

Definitioner (§ 2)

”Naturligt fisktomma vatten”

HaV föreslår att naturligt fisktomma vatten definieras som *naturliga sötvattensansamlingar som saknar fisk och som inte är helt tillfälliga.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att det behöver läggas till en särskild definition för anlagda vatten som inte är trädgårdsdamm. Det måste tydliggöras att sådana anlagda (konstgjorda) vatten inte hör hemma under definitionen ”naturligt fisktomma vatten”. I anlagda dammar för exempelvis bevattning, närsaltsreduktion, viltfauna och biologisk mångfald måste det vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta och fisk. Dessa vatten byggs upp från grunden och här måste även flodkräftor och fisk inkluderas i det biologiska mångfaldsbygget. I en damm som anläggs för sportfiske säger det sig självt att det ska vara möjligt att sätta ut fisk.

Vi föreslår att följande definition av anlagda vatten läggs till § 2: *ett vatten som inte utgör trädgårdsdamm och som har anlagts för bevattning, närsaltsreduktion, sportfiske eller för att främja viltfauna och biologisk mångfald och liknande syften.*

Alternativet är att genom ett tillägg i definitionen av naturligt fisktomma vatten, klargöra att anlagda vatten inte omfattas.

”Stödja förekomster”

HaV föreslår att begreppet stödja förekomster definieras som *utsättning av en art i ett vattenområde för att förstärka en befintlig förekomst.*

I HaVs motivering står sedan att begreppet avser utsättning av en art i ett vattenområde där den är ursprunglig och förekommer naturligt.

Sveriges Fiskevattenägareförbund konstaterar att varken det faktum att arten förutsätts vara ursprunglig eller förekomma naturligt i vattenområdet framgår av själva definitionen. Vi anser att motiveringen är missvisande men att definitionen i förslaget till föreskrift ska behållas intakt och därmed även inkludera möjligheten att sätta ut fisk för Put & Take. Vi har svårt att se att utsättningar av exempelvis regnbåge för sportfiske kan höra hemma under någon av de andra utsättningsdefinitionerna. Det skulle i så fall vara under begreppet *introducera förekomster* men det stämmer inte överens med syftet med Put & Takeutsättningar.

Förutsättningar för tillstånd (§ 4 – 12)

§ 4

HaV föreslår att tillstånd för utsättning eller flyttning av fisk i naturen inte får avse naturligt fisktomma vatten.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att det måste vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta och fisk i anlagda dammar för exempelvis bevattning, närsaltsreduktion, viltfauna och biologisk mångfald. I en anlagd damm för sportfiske måste det självklart också vara möjligt att sätta ut fisk. Enligt vårt tidigare redovisade förslag måste detta tydliggöras under § 2 genom ett tillägg i definitionen av naturligt fisktomma vatten eller genom en särskild definition av anlagda vatten.

Vi tycker dessutom att det ska vara möjligt att bevilja tillstånd för utsättning av flodkräfta i ett "äkta" naturligt fisktomt vatten. Det torde vara angeläget inom ramen för åtgärdsarbetet för att bevara flodkräftan. I sammanhanget måste frågan ställas var ett vattenfyllt kalkbrott på Gotland hamnar definitionsmässigt. Med nuvarande definition av "naturligt fisktomma vatten" skulle sådana vatten kunna exkluderas från möjligheten att berikas med flodkräfta och det vore förstås olyckligt.

§ 6

Paragrafen behandlar bestämmelser om tillstånd för ålutsättningar.

Sveriges Fiskevattenägareförbund vill fästa uppmärksamhet på att paragrafen utgör ett stort problem i de vattendrag där ålyngeluppsamling och transport har ersatt ålyngelledare för uppvandring av egen kraft. Tillämpningen av bestämmelsen förhindrar idag på sina håll spridning och fördelning inom avrinningsområdet av centralt uppsamlade ålyngel. Om det istället finns en ålyngelledare förbi ett kraftverk finns däremot inga sådana hinder. Ur sjukdomssynpunkt är det ingen skillnad på en ål som tar sig upp i vattendraget på egen hand genom en ålyngelledare eller som efter uppsamling sätts ut uppströms samma vandringshinder. Bestämmelserna kan utgöra argument för att inte sträva efter den naturliga och problemfria upp- och nedströmsvandring hos ålen som är en avgörande åtgärd i den svenska ålförvaltningsplanen och en prioriterad del i kommande miljöprovning av vattenkraften.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser därför att ett dispensskäl för upptransport av centralt uppsamlade ålyngel i vattendragen ska tydliggöras och ges legitimitet i föreskrifterna.

§ 7

HaV föreslår att utsättning i syfte att stödja eller återintroducera förekomster av för landet ursprungliga arter endast får avse stammar som härstammar från samma vattenområde eller närmast liggande vattenområde som tillståndet ska gälla. Vidare att tillstånd gällande anadrom fisk i havet, inklusive mynningsområden, endast får avse stam som härstammar från samma eller närmast liggande eller angränsande vattensystem.

I HaVs motivering står att utsättningar som görs i syfte att stödja eller återintroducera fiskarter i ett vattenområde endast får ske med ursprungliga stammar. Om sådana inte finns att tillgå ska en geografiskt närbelägen stam med samma eller liknande ekologi, samt likvärdiga genetiska och livshistorieegenskaper, användas. Syftet med dessa utsättningar kan vara att bevara hotade arter eller stammar, samt för att förbättra fiskemöjligheterna i ett vatten.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att paragrafen i sin nuvarande form är svår att förstå och tolka.

Vår sammantagna tolkning blir att det är följande lydelse som eftersträvas: *Utsättning i syfte att stödja eller återintroducera förekomster av för landet ursprungliga arter får endast avse stammar som härstammar från samma vattenområde eller från närmast liggande vattenområde med närbesläktade stammar, genetiskt och geografiskt. Tillstånd gällande anadrom fisk i havet, inklusive mynningsområden, får endast avse stam som härstammar från samma eller närmast liggande vattensystem.*

Sveriges Fiskevattenägareförbund förutsätter utifrån definitionen i 2 § ”att stödja förekomster” att put & take utsättningar för sportfiskeändamål, exempelvis utsättning av regnbåge, inte förhindras av bestämmelsen i § 7. Regnbågen inkluderas ju inte i 4 § tillståndsförbud avseende för landet främmande arter och stammar.

Vi förutsätter också att utsättning av röding av Hornavanstam för put & take ändamål får grönt ljus inom ramen för lydelsen i paragrafen. Röding från Hornavan nyttjas generellt av alla odlingsanläggningar som levererar utsättningsfisk av denna art. Dessutom att stödutsättningar av gös med ytterst få levererande anläggningar kan fortgå inom ramen för bestämmelsen.

§ 8

HaV föreslår att utsättning i syfte att introducera nya förekomster av för landet ursprungliga arter endast får göras med stammar ursprungliga för Sverige samt inlandsvatten gemensamma för Sverige och Norge samt Sverige och Finland.

I HaVs motivering står att paragrafen tydliggör att utsättning inte får ske av sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Alla inhemska fiskarter har ett mer eller mindre begränsat geografiskt utbredningsområde som bland annat beror på arternas möjlighet att sprida sig naturligt, temperaturoptimum eller andra miljökrav. Gös och röding är exempel på arter som har introducerats utanför sina naturliga utbredningsområden i landet. För sådana utsättningar är risken för genetisk påverkan på ursprungliga arter i vattendraget låg, om än obefintlig. Vissa arter är dock närbesläktade och kan hybridisera, vilket fortsatt bör tas i beaktande vid en tillståndsprovning. Introduktion av för vattenområdet nya arter kan dessutom leda till oönskade ekologiska interaktioner, såsom predation eller konkurrens, vilket också bör tas hänsyn till vid en tillståndsprovning.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att motiveringen inte hänger ihop med lydelsen i förslaget till paragraf i föreskriften. Exempelvis framgår det inte av paragrafen att den exkluderar fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart.

Vår tolkning av paragrafens lydelse blir kort och gott att det går bra att använda ursprungliga svenska stammar vid utsättningar som syftar till att introducera en ny förekomst av en svensk ursprunglig fiskart i ett vatten. Det framgår redan av § 4 och 5 att tillstånd för utsättning inte får avse för landet främmande arter och stammar varför behovet av § 8 kan ifrågasättas. Paragrafen känns överflödigt.

§ 9

HaV föreslår utifrån kraven i artikel 196 i EU:s djurhälsoförordning angående utsättning av fisk i naturen att den avsändande anläggningen ska ha varit provtagen med negativa resultat samma kalenderår som när utsättning ska ske.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att andemeningen är bra men att provtagning samma kalenderår innebär stora praktiska problem för leverantör och kund. Konsekvensen skulle bli att alla anläggningar som levererar utsättningsfisk skulle behöva provtas tidigt i januari för att kunna leverera fisk. Vi ställer oss tveksamma till att det finns kapacitet att få in veterinärbesök hos alla anläggningar under en så kort tidsrymd. Noterbart i sammanhanget är att vinterutsättningar av röding förekommer i norra Sverige. Vi kan inte heller se att artikel 196 ställer något krav på kalenderårsvis provtagning.

Sveriges Fiskevattenägareförbund efterfrågar flexibilitet och föreslår att bestämmelsen om provtagning *samma kalenderår* ändras till ”under de senaste tolv månaderna” det vill säga att provtagningsresultatet ska gälla från provtagningsstillfället och ett år framåt.

§ 13 Transport av fisk

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att paragrafens lydelse behöver förtydligas. Primärt bör paragrafen brytas ned i flera meningar och inte som nu utgöra en enda mycket lång svårläst mening. Dessutom är hänvisningen till artiklar i EUs djurhälsoförordning inte särskilt pedagogisk och klagörande.

Artikel 194

Fiskevårdsområdesföreningar och andra förvaltare och upplåtare av enskilda fiskevatten samt sportfiskeklubbar är beställare av utsättningsfisk. Av djurhälsoförordningens artikel 194 framgår att aktörer som tar emot vattenlevande djur för utsättning i naturen ska kontrollera att relevanta dokument kring djurhälsa finns med och efter kontrollen underrätta berörda myndigheter om eventuella avvikelser. Denna bestämmelse behandlas inte i det remitterade föreskriftsförslaget

Sveriges Fiskevattenägareförbund inser att det är en EU-bestämmelse och att det givetvis är bra med djurhälsointyg. Men förbundet anser det helt orimligt att beställaren av fisk som innehar giltigt utsättningsstillstånd från länsstyrelsen och utifrån detta har träffat ett beställningsavtal med leverantören, ska utföra en ”myndighetskontroll” då fiskleveransen tas emot. Det är att kräva väldigt mycket av fritidsverksamheter som till stor del bedrivs av ideella krafter. Detta måste kunna skötas på ett betydligt smidigare och rättssäkrare sätt via myndigheter och/eller genom att leverantören skriftligt intygar att dokumentation som krävs ur djurhälsoperspektiv finns vid själva beställningen. Vi önskar ett klagörande besked från Havs- och vattenmyndigheten om hur artikel 194 ska tillämpas i praktiken i samband med fiskutsättningar i naturvatten. Vidare om hur information om bestämmelsen ska förmedlas och om HaV kommer att ta fram en vägledning eller instruktion om hur denna kontroll ska utföras.

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör
Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid, 305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se